L. s. 854/1892.

Aleg. 117.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. listopada 1890 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do reaktywowania praktycznego kursu dla dozorców melioracyjnych z siedzibą we Lwowie, na wzór podobnej istniejącej na Węgrzech w Koszycach szkoły i została też zarazem uchwaloną kwota 2.500 zł. na urządzenie i utrzymanie tego kursu na rok 1891 z poleceniem, aby Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył szczegółowy plan nauk i statut organizacyjny, a wreszcie wezwano c. k. Rząd, ażeby tenże na utrzymanie tego kursu, o którym mowa, przyznał stałą dotacyę ze skarbu państwa w rocznej kwocie 1.000 zł.

Z dniem tedy 1. stycznia 1891 przystąpił Wydział krajowy do otwarcia tego kursu, rozesławszy poprzednio odpowiednie ogłoszenie do komend wszystkich trzech w kraju konsystujących korpusów c. i k. armii, komitetów obydwu krajowych Towarzystw rolniczych, Wydziałów powiatowych i inżynierów krajowego biura melioracyjnego z wezwaniem do przedstawienia odpowiednich kandydatów na kurs dozorców, od których między innemi wymagano dowodów a) ukończenia z dobrym postępem szkoły ludowej, b) władania w mowie i piśmie językiem polskim, c) ukończenia przynajmniej 18. roku życia, a wreszcie d) świadectwa zdrowia, silnej budowy ciała i świadectwa moralnego prowadzenia się.

Zgłosiło się wskutek tego stu kilkudziesięciu kandydatów, z których 10 przyjął Wydział krajowy na koszt funduszu krajowego, dając przedewszystkiem pierwszeństwo podoficerom z wskazaną pewną praktyką przy budowie.

Oprócz tych 10 pozwolił Wydział krajowy uczęszczać na kurs trzem dozorcom, zajętym przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych, utrzymywanych z funduszów regulacyjnych tych przedsiębiorstw, wreszcie przyjęto 3 uczniów na koszt ich własny; — tak więc liczba uczniów kursu na rok pierwszy doszła do 16.

Pod kierownictwem inżyniera krajowego biura melioracyjnego p. Jankowskiego powierzył Wydział krajowy wykłady teoretyczne w czasie czteromiesięcznego kursu 1891 roku

inżynierom i asystentom tego biura a naukę języka polskiego, wiadomości wstępnych z nauk przyrodniczych i z rolnictwa p. M. Białobrzeskiemu i prof. Strusiewiczowi i rozdział ten pracy pozostał i na rok 1892 niezmieniony.

Na podstawie doświadczeń zebranych w szkole podmajstrzych melioracyjnych w Koszycach, jakoteż takichże doświadczeń ze szkół niższych rolniczych, został wydanym statut organizacyjny i plan szczegółowy nauk, jakoteż i regulamin, które Wydział krajowy do swego sprawozdania przyłączył.

Akta te przedłożone w swoim czasie za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa zyskały uznanie i natychmiast też to c. k. Ministerstwo przyznało całą żądaną kwotę zasiłku państwowego w kwocie 1.000 zł.

Dotychczasowy postęp uczniów w naukach zadawalnia najzupełniej, a Wydział krajowy z przyjemnością konstatuje, że przy egzaminie z przedmiotów teoretycznych, który się odbył w dniach 27. do 29. kwietnia 1891, a w którym wzięło udział dwóch członków Wydziału krajowego, mianowicie Szefowie departamentów I. i II., przeważna część uczniów mimo w ogóle niedostatecznego przygotowania elementarnego, z jakiem do szkoły wstąpiła, okazała nadzwyczajne postępy, zwłaszcza w naukach graficznych i matematycznych. I tak 2 uczniów złożyło egzamin z ogólnym stopniem przeciętnym celującym, 7 ze stopniem bardzo dobrym, 5 ze stopniem dobrym, 1 zaś, który w dwóch przedmiotach okazał stopień niedostateczny, został w myśl §. 13. statutu z kursu uwolnionym.

Praktyczne ćwiczenia w robotach odbywali uczniowie w ten sposób, że po 3 z nich zostało przydzielonych do robót przy regulacyi Nowego Brnia, obwałowania Wisły i Sanu, po 1 do regulacyi Kisieliny, Krzemienicy, Trześniówki, Łęgu, Gniłej Lipy, tudzież do ekspozytur biura melioracyjnego w Krakowie i Tarnowie i biura centralnego we Lwowie, jeden zaś jako figurant do zdjęć dla regulacyi Uszwicy.

Koszta ich utrzymania w czasie tej praktyki letniej zostały pokryte przez odnośne fundusze budowy, względnie przez właścicieli gruntów, w których wykonania robót dozorowano.

Dla praktyki w robotach drenarskich zostali uczniowie na pewien czas przydzieleni inżynierowi Vetulaniemu i inżynierowi-asystentowi Sobolewskiemu, a koszta utrzymania ich za ten czas pokryte zostały z dotacyi, przeznaczonej na utrzymanie kursu.

W wykonywaniu robót praktycznych okazali uczniowie wszyscy postęp dobry, z wyjątkiem jednego, który też z powodu opieszałości w pracy na podstawie §. 6. regulaminu został z kursu wykluczonym.

Z przedstawionego przez Wydział krajowy zestawienia rachunkowego kosztów utrzymania kursu okazuje się, że z kwot, na utrzymanie kursu przeznaczonych, 2.500 zł. przyznanych przez Wysoki Sejm i 1.000 zł. przyznanych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, razem 3.500 zł. z końcem listopada 1891 pozostała jeszcze rozporządalna gotówka w kwocie 688 zł. 56 ct., z której jednak jeszcze muszą być pokryte część kosztów instruowania uczniów w drenowaniu, zaliczonych z funduszów regulacyjnych, niemniej też koszta zakupna brakujących jeszcze środków naukowych.

W chwili, kiedy Wydział krajowy sprawozdanie swe o krajowym praktycznym kursie melioracyjnym wykończył (4. grudnia 1891), rachunki kursu za rok pierwszy nie były zamknięte, więc też i nie wszystkie potrzeby były dokładnie znane i dlatego na rok 1892 nie mógł być przedłożonym dokładny preliminarz wydatków; mimo jednak potrzebnego uzupełnienia środków naukowych i połączonych z tem znaczniejszych wydatków, które przecież już na przyszłość się nie powtórzą, wyznaczono przez Wysoki Sejm dotacyę 2 500 zł. wraz z zasiłkiem od c. k. Ministerstwa rolnictwa w kwocie 1.000 zł., według zdania Wydziału krajowego na utrzymanie kursu w roku 1892 w zupełności wystarczy i dlatego Wydział krajowy wstawił do preliminarza rubr. XIII. wydatków funduszu krajowego na rok 1892 na utrzymanie kursu dozorców meliora-

cyjnych kwotę 3.500 zł. wstawiając równocześnie do preliminarza rubr. XVI. dochodów kwotę 1.000 zł. tytułem zasiłku państwowego, a więc czysty wydatek z funduszu krajowego na utrzymanie tego kursu na rok 1892 preliminowanym jest w dotychczasowej wysokości 2.500 zł.

Komisya gospodarstwa krajowego musi z uznaniem podnieść działalność Wydziału, krajowego w sprawie urządzenia i prowadzenia kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych a dotychczasowy dobry rezultat przypisać tak praktycznym zarządzeniom Wydziału krajowego, jak też i sumiennej i rozumnej pracy funkcyonaryuszy krajowych. Nie wielki stosunkowo wydatek na cel tego kursu niewątpliwie się opłaci, na przyszły rok już bowiem uzyska krajowe biuro melioracyjne około 16. doskonale teoretycznie wykształconych i praktycznie wyćwiczonych dozorców melioracyjnych, przez użycie których lepsze jak dotąd zużytkowanie drogich sił inżynierskich będzie mogło być osiągniętem.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 4. grudnia 1891 do L. 52.260 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości.

Prezes:
Sapieha.

Sprawozdawca:
Struszkiewicz.